2026–11-11

Nationellt programområde psykisk hälsa

Agenda

Datum: 2026-11-11

Deltagare: Sophia Eberhard ordf., Bjarne Olinder ordf., Lisa Minell v.ordf., Kaj Forslund, Martin Rödholm, Kerstin Eliasson, Victoria Longato, Jan Persson, Maria Linby, Emelie Sundén, Mattias Vejklint, Frida Cissig, Gabriella Widlund, Therese Lindén, Jenny Olofsson, Sofia Odersjö, Ellinor Holm (adjungerad SKR)

Brukarrepresentant: Conny Allaskog

Förhinder: *Conny Allaskog, Mattias Vejklint, Emelie Sundén*

Gäster: Gunilla Granholm (NAG Adhd), Ella Ekblom (SKR), Marie Herbring, Therése Milestad, Daniel Allinger (Socialstyrelsen), Jessica Edsbacken, Gunilla Petersson (Statens institutionsstyrelse), Kristina Morén, Mattias Agestam, Annika Hofstedt (Beredningsgruppen för PAR).

Mötespunkt	**Underlag**
Föregående mötesanteckningar lades till handlingarna **Ny ledamot NPO** Maria Linby, MAS i Lekebergs kommun, hälsades välkommen som ny kommunrepresentant från Mellansverige. Martin Rödholm tillträder som ordförande vid årsskiftet med Lisa Minell som vice ordförande. **Kort information** ***Föreläsning - Mattias Elg (implementering)*** Sprida nya arbetssätt på ett effektivt sätt | Kunskapsstyrning vård | SKR **9 nov** Sprida nya arbetssätt på ett effektivt sätt | Kunskapsstyrning vård | SKR **11 dec**	Årshjul NPO 2026 2026-10-05_06 Mötesanteckningar NPO Psykisk hälsa

Nominering NHV Svår beteendestörning (senast 15 januari) 1 nominering från Norra sjukvårdsregionen, 1 från Mellansverige. Nomineringens avgränsning uppfattas som oklar, bland annat om målgruppen omfattar barn och/eller vuxna och om insatsen avser vård på annan ort eller konsultativt stöd. Ledamöterna ombeds lämna synpunkter till Jenny och Therese för fortsatt hantering och eventuellt förtydligande.	
Informations- och beslutspunkter **Statusuppdatering ledamöter** **NAG Skadligt bruk och beroende –** Camilla Svenonius (Verdandi) avgår. Patientföreträdare är Christina Lundgren, Beroendecentrum Stockholm **Ny ordförande i NAG Schizofreni** – Förslag på ny ordförande är Sabina Bonde, nuvarande ledamot som föreslås av NAGen. Det finns en planering för övergång med successiv överlämning under våren 2027. **Beslut;** NPO Psykisk hälsa beslutar enligt förslag. **Ny ordförande NAG Depression och ångestsyndrom** – Förslag att utse Pär Höglund som ny ordförande i NAG Depression och Ångestsyndrom. Region Stockholm står bakom förslaget. **Beslut;** NPO Psykisk hälsa beslutar enligt förslag. Tillägg; Vid framtida tillsättningar av ordförande i NAG bör geografisk spridning beaktas. **Kunskapsstöd** **Kliniskt kunskapsstöd Adhd (13.20-13.30)** Granskningsrunda 1 pågick den 15 september–14 oktober. Gunilla redovisade de viktigaste synpunkterna. Stödet välkomnas men NPR och SKG Primärvård har lyft att tidiga insatser och insatser efter specialistvård kan innebära utökat primärvårdsuppdrag. NPR och SKG Primärvård bedömer att nationell remiss och konsekvensbeskrivning behövs. NPO ställde sig bakom fortsatt arbete med en avgränsad, övergripande konsekvensbeskrivning, särskilt av förändrade vårdvolymer, inför nationell remiss. Regional organisering och resurssättning ligger utanför NPO:s mandat; omfattningen behöver vara rimlig. Detta är **inte beslutspunkt D**; den blir aktuell när kunskapsstödet och tillhörande underlag är färdiga för NPO:s ställningstagande.	

Inkomna synpunkter GR1 kk adhd pv.pptx - Google Presentationer **VIP autism – beslut om indikatorer** NPO tar ställning till de sju föreslagna indikatorerna för uppföljning av VIP autism och texten till kapitel 9, se Indikatorer för uppföljning. Beslutet fattas efter att texten har publicerats, texten anger dock att NPO har beslutat om indikatorerna. Eventuella förslag på justeringar behöver fattas idag då texten behöver vara beslutad för att gå vidare i migrering den 25/11. **Beslut:** NPO godkänner indikatorerna och tillhörande text för publicering, med eventuella redaktionella justeringar utifrån dagens synpunkter. **Kliniska kunskapsstöd Tvångssyndrom och Ångestsyndrom** Båda kunskapsstöden har genomgått synpunktsinhämtning i granskningsrunda 2. För Tvångssyndrom rör de återkommande synpunkterna främst vårdnivåer och remittering, utredning och behandling samt förtydliganden av texten. För Ångestsyndrom gäller de främst begrepp och formuleringar, diagnostik och samsjuklighet samt behandling, särskilt läkemedel. Samtliga kommentarer i de bifogade dokumenten är markerade som lösta. En fråga återstår för NPO att ta ställning till: I texten om ångestsyndrom anges i dag ”heritabiliteten (arvbarheten)”. Arbetsgruppen är inte enig om båda termerna ska stå kvar eller om en term ska användas. Frågan bör avgöras före beslut om publicering, eftersom ärftlighet inte utan vidare kan ersätta termen i meningen där ett procenttal anges. **Beslut:** - I första hand föreslår NPO Psykisk hälsa att NAG och SKG tar ställning till om meningen behöver stå kvar i kunskapsstödet. Om så bedöms beslutar NPO Psykisk hälsa att formuleringen ”heritabiliteten” ska behållas i kunskapsstödet Ångestsyndrom. - NPO Psykisk hälsa godkänner publicering av de kliniska kunskapsstöden Tvångssyndrom och Ångestsyndrom, med den beslutade formuleringen införd i slutversionen. Kriterierna för godkännande i beslutspunkt E har beaktats. Publicering beräknas ske 2027-01-01. Kunskapsstöden förvaltas därefter enligt plan, med revidering beräknad att vara genomförd tre år senare, 2030-01-01. **Primärvårdsrådet samt NAG självskadebeteende** NAG Självskadebeteende samt NPR föreslår att NAGen även utökar vårdförloppet så att det omfattar vuxna inom primärvård och att det även tas fram ett kliniskt kunskapsstöd på området. Önskemål från NPR är att kunskapsstödet prioriteras. **Beslut;** NPO Psykisk hälsa står bakom förslag att utöka vårdförloppet till att omfatta vuxna inom primärvård samt att prioritera framtagande av ett kunskapsstöd för primärvård.	

Revidering av LARO-text i VIP Skadligt bruk och beroende. Beslut gällande uppdatering av LARO-text fattades per capsulam via mail av regionens företrädare i NPO Psykisk hälsa 20 oktober. Texten har även varit för påsyn av NAG LOK som står bakom det reviderade innehållet.	
Verksamhetsplan 2027-2028 Se utskickat underlag sen föregående sammanträde samt bilaga i form av ppt och uppdrag från SKS. ***Tilläggsuppdrag från SKS gällande samsjuklighetsreformen*** Hur ställer sig NPO till uppdraget? Hur ställer sig NPO till SKS fundering kring eventuellt behov av omprioritering i verksamhetsplan för 2027-2028? Fokusera på sidorna 1-7 och fundera särskilt på: - om alla aktiviteter som kan behöva startas 2027–2028 finns med, inklusive resursbehov och kvarstående arbete efter VIP migreringen, - hur de möjliga framtida insatserna bör analyseras och prioriteras, - vilka större utvecklingsområden, utmaningar och strömningar NPO behöver ta hänsyn till i den kommande planeringen. - behöver tidsintervaller förändras/förlängas vad gäller uppdrag för NAGarna gällande 2028 utifrån de relativt stora uppdrag och förändringar som sker, exempelvis samsjuklighetsreformen och kunskapsstyrningens roll i detta? Verksamhetsplan ska lämnas in till BG-SKS senast den 27 november. **Dialog;** SKS tilläggsuppdrag om samsjuklighetsreformen bedömdes viktigt, men kräver samordnade uppdateringar av kunskapsstöd och nära samverkan med NPR. Verksamhetsplanen är omfattande och tillgängliga processledar-, NAG- och redaktionella resurser begränsade. NPO vill behålla planerade utvecklingsspår, särskilt suicidprevention och rättspsykiatri, men kan behöva fasa arbetet och föra vissa insatser till nästa verksamhetsplan-period. Tvärgående arbetsgrupper och omfördelning av NAG-kompetens diskuterades. Även kunskapsstöd om obesitas vid antipsykotikabehandling lyftes som angeläget. Behov av ytterligare resurser lyfts i dialogen med värdskapet/SKS. **Beslut;** NPO Psykisk hälsa står bakom att Verksamhetsplan 2027-2028 samt bilagor skickas till BG-SKS för beslut.	
Återkoppling - pilot med migrering av VIP till 1177 Information och nyhetsbrev om övergången sprids under november. Lansering på 1177 för vårdpersonal planeras till februari 2027. VIP adhd ska testpubliceras under några dagar i början av december så att NAG, övriga NAG-ordförande och NPO kan granska hur innehållet presenteras.	

VIP-beredning och förvaltning efter migrering *Ellinor Holm, Ella Ekblom* VIP-redaktionen redovisade kvarstående revideringar och redaktionellt stödbehov, bland annat cirka 15 generiska texter, Barn som far illa, länkar/vinjetter till kliniska kunskapsstöd. Gemensamma textblock behöver förvaltas samordnat eftersom ändringar slår igenom i flera VIP:ar. Slutförande av VIP Schizofreni, VIP Skadligt bruk och beroende samt VIP Ätstörning behöver ske under 2027. Inera har återkopplat att det finns behov av att vila med en del uppdateringar då det behövs en period för analys av materialet och upplägg kring förvaltning och revidering. NAG:arna kan behöva ta större eget redaktionellt ansvar i Ineras arbetssätt. SKR:s särskilda VIP-redaktionella resurs upphör vid årsskiftet enligt nuvarande planering; det saknas ännu en tydlig lösning för samordning och finansiering 2027. Frågan tas vidare till värdskapet och i dialog med SKS och Inera. Ingen ny resurslösning beslutades. **Dialog kring NPOets hållning i dessa frågor** **Underlag för namnbyte 1177 för vårdpersonal.** Skrivelsen om ett mer inkluderande namn än 1177 för vårdpersonal har skickats för påsyn till andra NPO med kommunrepresentation och NPR. NPR har svarat. Jenny påminner efter ungefär en vecka och skrivelsen skickas därefter vidare.	
Socialstyrelsen *Sofia Åhlqvist.* **Regeringsuppdrag med syfte att utreda hur läkemedelsgenomgångar kan genomföras systematiskt för barn och unga som är placerade utanför det egna hemmet eller är dömda till sluten ungdomsvård eller till fängelse**, (se mailutskick 19 oktober). NPO Psykisk hälsa ska utse 2-3 personer med kunskap om läkemedelsförskrivning, gärna kopplat till barn och unga placerade i samhällsvård, eller unga som är dömda till ungdomsvård eller fängelse. **Dialog**; NPO föreslog Pär Höglund och Sophia Eberhard som möjliga deltagare. Kerstin Eliasson tillfrågar även en tilltänkt person. Jenny och Therese stämmer av tillgänglighet och återkopplar. **Förfrågan om medverkan i Socialstyrelsens arbete inom ramen för samsjuklighetsreformen – framtagande av stödmaterial för primärvården vid samsjuklighet** **Dialog**; 4 regionala namn, (1 förslag från Sydöstra sjukvårdsregionen, 2 från Västra, 1 från Södra) har föreslagits till två digitala workshoppar den 16 november och 9 december. NPO lyfte behovet av kommunal primärvårdskompetens; Maria Linby föreslogs som ytterligare deltagare. Jenny förmedlar uppgifter och inbjudan.	

Presentation av arbetet inom två regeringsuppdrag med fokus på tillgång till psykiatri och övrig hälso- och sjukvård och tandvård till barn och unga som vistas på och slussas ut från SiS (15 min) *Marie Herbring, Therése Milestad, Daniel Allinger SoS. Jessica Edsbacken, Gunilla Petersson SiS.* Två samordnade uppdrag presenterades: integrerad psykiatrisk vård för barn och unga med omfattande behov på SiS (fem regioner och åtta ungdomshem) samt förbättrad tillgång till ordinarie hälso- och sjukvård och tandvård (sju regioner och nio ungdomshem). Arbetet ska utveckla samverkan, gemensam vårdplanering och fungerande övergångar och slutredovisas 2028. Koppling till samsjuklighetsreformen lyftes. SiS uppgav att omkring 80 procent av placerade ungdomar har minst en psykiatrisk diagnos. Socialstyrelsen och SiS önskar en mindre fortsatt dialog med NPO om kunskapsunderlag, regionernas behov och användbara slutprodukter. Sofia Åhlqvist återkommer med tydlig uppdragsbeskrivning och önskad kompetens innan representanter utses. **Kommande förfrågan inom ramen för nationell strategi – uppföljning gällande datadriven utveckling inom område psykisk hälsa** Socialstyrelsen aviserade en kommande dialog under 2027 om uppföljning inom den nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention, tillsammans med NPO, nätverket för ledning och styrning samt NSG Hälsodata.	
SKR; *Johanna Woltjer, Ellinor Holm* Aktuellt från SKR ges vid detta tillfälle i form av skriftligt underlag. *Nya vård- och insatsprogrammet för autism – fokus på vuxna - SKR*	
Övriga frågor **Återkoppling från Lärandeträffen** ***Dialog med NPR*** Nationella primärvårdsrådet och NPO Psykisk hälsa diskuterade ett framtida kunskapsstöd om stress och utmattning. Arbetet avvaktar Socialstyrelsens kommande kunskapsstöd. När det återupptas behövs nära samverkan med Socialstyrelsen och en tydlig koppling till NAG Försäkringsmedicin. I dialogen lyftes en möjlig inriktning mot symtom och tidiga, generella insatser som kan förebygga allvarligare problematik. Primärvården bör ha en ledande roll för att arbetet ska utgå från patienternas tidiga behov. En möjlighet är att samla kompetens från primärvården och flera NAG:ar i en utökad arbetsgrupp. Nästa steg: NPO och Nationella primärvårdsrådet fortsätter samverkan. I NPO:s verksamhetsplan tydliggörs fokus på tidiga insatser. ***Dialog med NPO Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin.***	

- Implementeringen av VIP autism. Samarbete mellan RPO- och LPO-strukturer från de båda programområdena främja implementeringen och ledamöter från NPO psykisk hälsa behöver kontakta nyckelpersoner i implementeringsarbetet gällande detta. För NPO Psykisk hälsa innebär det att vi behöver förmedla att RPO Psykisk hälsa och RPO Rehab… bör samarbeta i denna fråga. - Önskemål från NPO Rehab… om att det nationella kunskapsstödet för primärvården autism med IF i framtiden bör ersättas med ett kliniskt kunskapsstöd för autism, eftersom det redan finns ett kliniskt kunskapsstöd för IF. Det skulle det välkomnas om NPO psykisk hälsa leder arbetet eftersom vi har VIP autism, men inget kliniskt kunskapsstöd autism. Gunilla och Ida har påbörjat dialog med NPO rehab och det föreslås att sonderingsdialogen finns med i VP 2027-2028. - Om ett kliniskt kunskapsstöd för stress och utmattning tas fram önskar NPO Rehab… få möjlighet att komma med synpunkter på uppdragsbeskrivningen. **Bjuda in professionsföreningarna under våren 2027.** NPO vill återuppta dialog med professionsföreningarna under våren 2027, gärna gemensamt vid ett möte med kort information om NPO och utrymme för inspel. AU planerar upplägg och kontaktlista. **NPO-rapport Vården i siffror** https://vardenisiffror.se/rapporter/nationellt-programomrade-psykisk-halsa Välkommen till ett digitalt seminarium om vård- och insatsprogram för adhd och autism.	
KVÅ-kodning - *Mattias Agestam, Kristina Morén, Annika Hofstedt* Beredningsgruppen för rapportering till PAR. (Se även NPOs mötesanteckning från 2026-09-16) - *Hur kan vi använda data från PAR för att följa upp tillämpning av VIP:ar*? Beredningsgruppen beskrev bristande överensstämmelse mellan KVÅ-koder, nationella riktlinjer och VIP:arnas rekommendationer och indikatorer. Skillnader i detaljnivå, ofullständig kodning och regional variation gör att PAR-data inte ensamt kan användas som mått på vårdkvalitet eller behandlingsutfall. Baslistan för specialistpsykiatrin ska stödja mer enhetlig registrering. Gruppen föreslog att först kartlägga kodernas koppling till högt prioriterade insatser i nationella riktlinjer och därefter samordna hänvisningar i VIP och baslistan. NPO var positivt till tätare samarbete och föreslog att beredningsgruppen involveras när NAG:arna arbetar med indikatorer, bland annat genom en gemensam träff och löpande avstämning av underlag. Formerna behöver konkretiseras.	
Mötestider för hösten NPO 2026. Onsdag 16 december 13.00-16.30 Digitalt	

Mötestider för våren NPO 2027. Onsdag 27 januari 13.00-16.30 Digitalt Tisdag 23 februari 13.00-16.30 Digitalt Tisdag 16 mars 13.00-15.00 Digitalt Fysiskt möte i Stockholm, 19-20 april, lunch till lunch Tisdag 25 maj 13.00-16.30 Digitalt **Mötestider för hösten NPO 2027**. Tisdagen 31 augusti 13.00-16.30 Digitalt Fysiskt möte i Stockholm, 4-5 oktober, lunch till lunch Tisdagen den 9 november 13.00-16.30 Digitalt Fredagen den 7 december 13.00-16.30 Digitalt	